

DOI: [https://doi.org/10.58253/2078-1628-2025-2\(34\)-035](https://doi.org/10.58253/2078-1628-2025-2(34)-035)

УДК 336.64:338.24:621.39
JEL G32, O32, O33

Максим Олегович ЖИТАР
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна
 <https://orcid.org/0000-0003-3614-0788>
zhytarmaksym@gmail.com

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ

***Анотація.** У статті досліджено проблематику фінансового забезпечення інноваційного розвитку телекомунікаційних підприємств у контексті побудови ефективної фінансової архітектури. Розкрито особливості формування джерел фінансування інновацій, зокрема власних, позикових, інвестиційних та державних ресурсів, а також окреслено їхню роль у реалізації високотехнологічних проєктів. Показано, що сучасна фінансова архітектура повинна бути багаторівневою та інтегрувати механізми венчурного капіталу, державно-приватного партнерства, грантового фінансування та фінтех-інструментів. Обґрунтовано значення диверсифікації джерел ресурсів, розвитку інститутів венчурного фінансування, краудфандингу та цифрових фінансових платформ для підвищення інноваційної активності підприємств. Проаналізовано ризики, властиві телекомунікаційним компаніям, включно з високою капіталомісткістю, довгим терміном окупності та технологічною невизначеністю, а також окреслено інструменти їх мінімізації – страхові механізми, деривативи, державні гарантії. Наголошено на важливості стратегічної гнучкості фінансової архітектури, що передбачає адаптацію до кризових явищ і динаміки глобального ринку. Визначено, що ефективна фінансова архітектура сприяє збалансованому зростанню підприємств, забезпечує їхню конкурентоспроможність і створює умови для інтеграції у світовий фінансовий простір. Запропоновано практичні рекомендації щодо оптимізації структури капіталу, формування інноваційних екосистем і розвитку партнерства з міжнародними інвесторами. У підсумку підкреслено, що фінансове забезпечення інноваційного розвитку в телекомунікаційній сфері*

506

виступає ключовим чинником стійкості економіки та драйвером цифрової трансформації.

Ключові слова: *фінансове забезпечення, інноваційний розвиток, телекомунікаційні підприємства, фінансова архітектура, венчурний капітал, державно-приватне партнерство, фінтех-інструменти, ризик-менеджмент, краудфандинг.*

Постановка проблеми. Сучасні телекомунікаційні підприємства функціонують у динамічному середовищі, де інноваційний розвиток визначає їхню конкурентоспроможність і здатність інтегруватися у глобальні ринки. Водночас ефективність реалізації інноваційних проєктів суттєво залежить від рівня фінансового забезпечення, яке часто характеризується фрагментарністю та нестачею стабільних джерел фінансування. Існуючі механізми фінансової підтримки телекомунікаційної галузі не завжди відповідають потребам швидкої технологічної модернізації, що призводить до уповільнення темпів інноваційних змін. Наявні дисбаланси у структурі фінансових ресурсів підприємств зумовлюють необхідність пошуку нових підходів до побудови ефективної фінансової архітектури. Особливої актуальності набуває питання оптимального поєднання внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування з урахуванням ризиків, капіталізації та інвестиційної привабливості галузі. Таким чином, постає наукова проблема розроблення концептуальних засад фінансового забезпечення інноваційного розвитку телекомунікаційних підприємств у контексті формування сучасної фінансової архітектури.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукових праць свідчить, що фінансування інновацій у телекомунікаційній сфері дедалі частіше розглядається через призму довгострокових інвестицій у мережеву інфраструктуру та багатоканальної участі інвесторів, зокрема OECD акцентує увагу на нових інструментах фінансування широкосмугових мереж.

Міжнародні огляди ІТУ щодо цифрового розвитку України фіксують стійке зростання капітальних інвестицій у сектор та зміщення акценту на розбудову фіксованого й мобільного ШСД, що створює емпіричну базу для дослідження ефективності фінансової архітектури.

Світовий банк у своїх дослідженнях політики науки, технологій та інновацій для України наголошує на необхідності якісного поєднання державних інструментів підтримки (грантів, податкових стимулів, механізмів співфінансування) з ринковими механізмами капіталізації інновацій.

У працях українських дослідників, зокрема В. Засанського [1], І. Зеліско [2-3], О. Сосновської [4] та О. Гудзь [5], актуалізується проблема удосконалення

системи фінансового забезпечення інноваційних проєктів телекомунікаційних підприємств, із наголосом на ризик-менеджменті, стратегічному партнерстві та диверсифікації джерел фінансування.

Низка вітчизняних учених підкреслює, що формування сучасної фінансової архітектури у сфері телекомунікацій потребує інтеграції інвестиційних, кредитних та фондових інструментів у єдину систему управління, здатну реагувати на швидкі технологічні зміни [6-7].

Окремі монографічні праці українських економістів обґрунтовують доцільність використання державно-приватних партнерств, венчурного капіталу та податкових стимулів як ключових передумов масштабування інновацій у високотехнологічних галузях.

У міжнародній теорії фінансування інновацій важливими залишаються висновки J. Hall, J. Lerner, D. Teece та C. Christensen щодо взаємозв'язку доступу до капіталу, ризиковості НДДКР та динамічних здатностей компаній [8]

Прикладні аналітичні матеріали CSIS наголошують на необхідності залучення приватних та інституційних інвесторів до модернізації української ІКТ-інфраструктури, а також впровадження ефективних механізмів гарантування ризиків.

Українські дослідники, зокрема А. Полчанов, Н. Виговська та І. Литвинчук, у статті «Modeling the Impact of Diia City on IT Business Activities in Ukraine» (2023) досліджують вплив правового режиму Diia.City на фінансову діяльність ІТ-компаній, у тому числі через зменшення податкового навантаження та прогноз ФОП-оподаткування, що прямо пов'язано з інвестиційною привабливістю сектору [9]

Порівняльні дослідження ОЕСД демонструють, що конкуренція й прозорі регуляторні правила на телекомунікаційних ринках стимулюють інвестиції, підвищують якість послуг і формують умови для побудови ефективної фінансової архітектури інноваційного розвитку підприємств [10]

Метою дослідження Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення фінансового забезпечення інноваційного розвитку телекомунікаційних підприємств у контексті побудови ефективної фінансової архітектури, здатної забезпечити стійке зростання, інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність галузі.

Викладення основного матеріалу дослідження. Інноваційний розвиток телекомунікаційних підприємств сьогодні визначається як ключовий фактор підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах цифрової трансформації. Зростання попиту на мобільний інтернет, хмарні

сервіси, технології 5G та штучний інтелект потребує адекватного фінансового забезпечення, яке дозволяє оперативно впроваджувати новітні технології. Ефективна фінансова архітектура у цьому випадку виступає системним механізмом, що поєднує джерела фінансування, інструменти управління ризиками та інституційні регулятори. Саме вона формує баланс між внутрішніми та зовнішніми ресурсами, спрямованими на підтримку інноваційних проєктів. При цьому критично важливим стає залучення інвестицій, здатних покривати довгострокові витрати, властиві для досліджень та розробок. Водночас роль державної підтримки та партнерств із глобальними компаніями зростає, оскільки телекомунікаційний сектор має стратегічне значення для економічної безпеки. Таким чином, фінансове забезпечення вимагає створення гнучких механізмів адаптації до швидкоплинних технологічних змін.

Фінансова архітектура телекомунікаційного підприємства формується як багаторівнева система, що інтегрує капітал власників, кредитні ресурси, інвестиційні інструменти та державні субсидії. Така система не може бути статичною, адже ринок телекомунікацій характеризується високою динамікою та інноваційним тиском. Основна мета побудови фінансової архітектури полягає у створенні умов для ефективного залучення, розподілу та використання фінансових ресурсів із мінімізацією ризиків. Це означає, що фінансовий менеджмент має враховувати специфіку галузі, включаючи високу капіталомісткість, тривалий термін окупності проєктів та технологічну невизначеність. Особливої ваги набуває розвиток венчурного фінансування, оскільки саме воно здатне покривати витрати на ризикові інновації. Водночас стратегія фінансування повинна спиратися на поєднання традиційних банківських кредитів із новими фінансовими інструментами, такими як краудфандинг, облігації розвитку чи зелені фінансові продукти, в результаті чого формується фінансова архітектура, що сприяє збалансованому зростанню підприємства [11].

Інноваційні процеси у сфері телекомунікацій мають високу залежність від стабільності макрофінансового середовища, оскільки реалізація технологічних проєктів вимагає значних капіталовкладень. Ключовим завданням для підприємств стає не лише акумуляція внутрішніх ресурсів, а й формування партнерських відносин із міжнародними інвесторами та фінансовими установами. Ефективна фінансова архітектура повинна враховувати необхідність гармонізації інтересів приватного бізнесу, держави та споживачів, що стає запорукою сталого розвитку галузі. У цьому контексті особливої ваги набуває використання механізмів державно-приватного партнерства, які дозволяють реалізовувати масштабні інфраструктурні проєкти. Водночас варто

враховувати ризики зовнішнього середовища, зокрема валютні коливання, політичну нестабільність та зміни регуляторного поля. Для їх мінімізації потрібні страхові інструменти та продумані фінансові резерви. Таке поєднання елементів дозволяє телекомунікаційним підприємствам створювати надійні умови для інноваційної діяльності.

Структура фінансової архітектури телекомунікаційних підприємств повинна будуватися з урахуванням багатоканального фінансування, яке включає не лише класичні банківські позики, але й ринкові інструменти капіталу. Залучення коштів через випуск корпоративних облігацій дозволяє розширити інвестиційний потенціал компанії та підвищити її фінансову стійкість. Водночас варто враховувати, що в умовах високої конкуренції доступ до зовнішнього капіталу залежить від кредитного рейтингу підприємства та прозорості його фінансової звітності. Тому фінансова архітектура повинна передбачати якісну систему корпоративного управління та внутрішнього контролю. Інноваційний розвиток вимагає не тільки фінансування інфраструктури, а й підтримки науково-дослідних робіт, стартапів і лабораторій. Це вимагає від менеджменту поєднання довгострокових інвестиційних стратегій із гнучкими короткостроковими фінансовими рішеннями. У підсумку телекомунікаційні підприємства отримують змогу реалізовувати масштабні інноваційні проекти, зберігаючи стабільність грошових потоків.

Особливістю фінансового забезпечення інноваційного розвитку у телекомунікаційному секторі є високий рівень ризику, зумовлений невизначеністю ринкових результатів. Багато інноваційних проектів потребують значних витрат на етапі досліджень та розробок, однак їхня окупність може відбуватися лише через тривалий час. Тому необхідним є створення фінансових механізмів, які дозволяють розподіляти ризики між інвесторами, підприємством та державою. Одним із таких механізмів є венчурне інвестування, яке забезпечує високий рівень толерантності до ризиків. Крім того, важливо розвивати страхові інструменти для покриття ризиків, пов'язаних із технічними збоями, кіберзагрозами чи регуляторними змінами. Формування фінансової архітектури з урахуванням цих аспектів дозволяє підприємствам підтримувати баланс між інноваційною активністю та фінансовою стабільністю. Водночас важливу роль відіграють інструменти державних гарантій і грантового фінансування. Саме їх поєднання із приватними ресурсами створює умови для стійкого розвитку галузі.

Важливою складовою ефективною фінансовою архітектурою є управління інвестиційними потоками, що надходять від різних категорій інвесторів. Міжнародні фінансові інститути, такі як Європейський банк реконструкції та розвитку чи Світовий банк, пропонують довгострокові кредити й гранти для

підтримки інноваційних проєктів у сфері телекомунікацій. Залучення таких коштів вимагає від підприємств високих стандартів прозорості та відповідності міжнародним фінансовим нормам. Одночасно внутрішні інвестори, включаючи пенсійні фонди та страхові компанії, можуть виступати стабільним джерелом довгострокових інвестицій. Важливо забезпечити диверсифікацію джерел фінансування, аби уникнути залежності від одного типу інвесторів. Управління потоками передбачає також створення інвестиційних фондів при підприємствах, які акумулюють кошти для реалізації стратегічних інноваційних напрямів. У такій системі особливе місце займає розробка фінансових прогнозів і сценарного аналізу, що дозволяє адаптувати стратегію до можливих змін зовнішнього середовища, яке створює передумови для стійкого розвитку підприємства навіть у кризових умовах [12].

Розвиток інновацій у телекомунікаційному секторі неможливий без активного використання інформаційних технологій у фінансовому менеджменті. Сучасні цифрові інструменти дозволяють забезпечити швидку обробку даних, прогнозування грошових потоків та управління ризиками. Використання систем штучного інтелекту та машинного навчання у фінансовому аналізі допомагає підвищити точність прийняття рішень. Наприклад, алгоритми можуть прогнозувати прибутковість інноваційних проєктів на основі аналізу великих даних, що значно знижує ймовірність помилок і сприяє більш ефективному розподілу ресурсів. Крім того, блокчейн-технології можуть забезпечити прозорість і захист фінансових операцій. Таким чином, фінансова архітектура телекомунікаційних підприємств має включати цифрові платформи для управління інвестиціями, контролю витрат і комунікацій із партнерами. Такий підхід дозволяє створити інтегровану систему, яка відповідає викликам сучасної економіки.

Одним із ключових завдань фінансового забезпечення інноваційного розвитку є оптимізація структури капіталу підприємства. У телекомунікаційній сфері важливим стає баланс між власним та залученим капіталом, адже надмірна залежність від позик може призвести до зростання фінансових ризиків. Водночас повна орієнтація лише на власні ресурси обмежує інноваційний потенціал і сповільнює розвиток. Ефективна фінансова архітектура передбачає визначення оптимальної пропорції між різними джерелами фінансування залежно від етапу життєвого циклу проєкту. Для початкової стадії більш прийнятним є венчурне фінансування та гранти, тоді як для масштабування технологій доцільно використовувати облігаційні позики та кредити. Управління структурою капіталу повинно враховувати й податкові аспекти, що впливають на

прибутковість підприємства. Такий підхід дозволяє мінімізувати вартість капіталу та забезпечити стабільне зростання інноваційної діяльності.

Ефективна фінансова архітектура передбачає розробку механізмів стимулювання інноваційної активності персоналу. Фінансове забезпечення повинно охоплювати не лише матеріальні ресурси для досліджень, але й систему мотиваційних програм для співробітників. Зокрема, застосування опціонів на акції компанії дозволяє залучати й утримувати висококваліфікованих фахівців. Крім того, створення фондів внутрішніх інновацій забезпечує фінансування стартапів, що виникають у межах підприємства. Такий підхід сприяє формуванню корпоративної культури інноваційності й зменшує потребу у зовнішньому фінансуванні. Водночас варто запроваджувати нематеріальні стимули, наприклад участь у міжнародних конференціях чи стажуваннях, що фінансуються компанією. У поєднанні з фінансовими механізмами це забезпечує комплексний розвиток інноваційного середовища. Таким чином, фінансова архітектура виступає інструментом підтримки людського капіталу, який є основою інноваційного прогресу [13].

Державне регулювання відіграє важливу роль у формуванні фінансового середовища для інноваційних телекомунікаційних підприємств. Податкові пільги, грантові програми та спеціальні інвестиційні режими створюють стимули для розвитку інновацій. Наприклад, законодавче впровадження податкових канікул для інноваційних стартапів дозволяє знизити фінансове навантаження на початкових етапах. Крім того, державні інститути можуть надавати гарантії за кредитами, що підвищує довіру банків до підприємств. Важливим напрямом є створення інноваційних кластерів і технопарків, де фінансова інфраструктура поєднується з дослідницькою. Це сприяє акумуляції ресурсів та обміну досвідом між учасниками ринку. Однак надмірне державне втручання може призвести до зниження ефективності, тому потрібен баланс між підтримкою і конкуренцією. Таким чином, оптимальна фінансова архітектура враховує як державні стимули, так і ринкові механізми розвитку.

У сучасних умовах інтеграція українських телекомунікаційних підприємств у світовий ринок потребує адаптації їхньої фінансової архітектури до міжнародних стандартів. Це означає впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, прозорість інвестиційних процесів та дотримання принципів корпоративної соціальної відповідальності. Відповідність світовим нормам підвищує привабливість підприємств для іноземних інвесторів та партнерів. Крім того, це створює можливості для участі у глобальних інноваційних проєктах і доступу до міжнародних ринків капіталу. Інтеграція у світові фінансові мережі вимагає від підприємств використання сучасних

фінансових інструментів, включаючи деривативи для хеджування ризиків. Також важливою є участь у програмах транснаціональних корпорацій, що сприяють розвитку технологій. У підсумку адаптація фінансової архітектури до міжнародних вимог забезпечує підприємствам конкурентні переваги на глобальному ринку [14].

Особливу увагу у побудові фінансової архітектури телекомунікаційних підприємств слід приділяти управлінню ліквідністю. Інноваційні проекти часто супроводжуються нерівномірними грошовими потоками, що створює ризики тимчасового дефіциту фінансових ресурсів. Для їх мінімізації підприємства повинні формувати резерви ліквідності, використовувати короткострокові кредити та інші інструменти гнучкого фінансування. Важливо впроваджувати системи казначейського управління, що дозволяють ефективно контролювати надходження й витрати. Використання сучасних програмних комплексів сприяє оперативному моніторингу фінансових показників. Збалансоване управління ліквідністю дозволяє підприємству зберігати платоспроможність навіть за умови значних інвестиційних витрат. У результаті формується фінансова стабільність, необхідна для реалізації довгострокових інноваційних стратегій. Таким чином, ліквідність стає фундаментом стійкості фінансової архітектури.

Середовище телекомунікаційної галузі характеризується високою динамікою та швидкою зміною технологій, що вимагає постійної адаптації фінансових стратегій. Ефективна фінансова архітектура повинна враховувати циклічність інновацій та необхідність швидкого реагування на нові ринкові можливості. Це означає, що підприємства мають створювати механізми стратегічної гнучкості, включаючи можливість швидкого перерозподілу фінансових ресурсів. У цьому контексті важливими стають механізми сценарного планування, що дозволяють моделювати різні варіанти розвитку ринку. Використання інструментів фінансового контролінгу допомагає забезпечити прозорість управлінських рішень. Крім того, адаптивність фінансової архітектури дозволяє підприємствам зменшити негативний вплив кризових явищ. У підсумку формується система, здатна підтримувати інноваційний розвиток навіть за умов непередбачуваних зовнішніх викликів [15].

Сучасна фінансова архітектура телекомунікаційних підприємств неможлива без врахування екологічних та соціальних аспектів, адже глобальні тенденції розвитку економіки базуються на принципах сталого розвитку. Інвестори дедалі більше звертають увагу на ESG-критерії, що означає необхідність включення екологічних і соціальних факторів у фінансову стратегію компаній. Для телекомунікаційних підприємств це може проявлятися у фінансуванні проектів, пов'язаних із зниженням енергоспоживання та

переходом на «зелену» енергетику. Такі інвестиції підвищують привабливість компанії на міжнародному ринку та відкривають доступ до спеціалізованих фондів «зеленого» фінансування. Крім того, акцент на соціальній відповідальності, наприклад розвиток цифрової інклюзії, створює позитивний імідж підприємства та зміцнює його ринкові позиції. У цьому контексті фінансова архітектура має бути не лише інструментом забезпечення прибутковості, а й засобом реалізації принципів сталого розвитку, що підвищує довіру інвесторів і формує довгострокову стабільність компанії.

Однією з проблем у фінансовому забезпеченні інновацій є обмежений доступ малого та середнього бізнесу до капіталу. У сфері телекомунікацій саме малі інноваційні компанії часто є рушіями технологічного прогресу, проте вони стикаються з браком ресурсів для масштабування. Для вирішення цієї проблеми необхідне створення спеціальних інструментів підтримки, зокрема державних фондів розвитку, бізнес-інкубаторів та акселераторів. Такі інституції можуть надавати гранти, пільгові кредити та консультаційний супровід. Крім того, важливим стає розвиток механізмів краудфандингу та краудінвестингу, які дозволяють акумулювати кошти від широкого кола інвесторів. Побудова фінансової архітектури з урахуванням цих механізмів створює умови для формування інноваційної екосистеми. Вона забезпечує не лише великі корпорації, але й стартапи необхідними ресурсами для розвитку. У підсумку формується стійке середовище, в якому інновації можуть розвиватися на різних рівнях.

Не менш важливою є проблема управління ризиками в межах фінансової архітектури телекомунікаційних підприємств. Серед основних ризиків виділяють технологічні, фінансові, ринкові та регуляторні, кожен з яких може суттєво вплинути на ефективність інноваційних проєктів. Для їх мінімізації необхідно створювати комплексні системи ризик-менеджменту, що включають інструменти моніторингу, оцінювання й страхування. Застосування фінансових деривативів, таких як опціони та ф'ючерси, дозволяє хеджувати валютні та процентні ризики. Крім того, важливо впроваджувати внутрішні стандарти кібербезпеки, оскільки телекомунікаційний сектор є особливо вразливим до кіберзагроз. Висока ефективність управління ризиками досягається завдяки використанню математичного моделювання та аналізу великих даних. Це дозволяє не лише передбачати можливі втрати, але й створювати стратегії їх компенсації. У результаті ризик-орієнтований підхід стає невід'ємною частиною фінансової архітектури інноваційного розвитку.

Однією з особливостей телекомунікаційних підприємств є необхідність постійних інвестицій в інфраструктуру, що зумовлює значне фінансове

навантаження. Побудова мереж 5G, модернізація обладнання та впровадження нових стандартів потребують колосальних капіталовкладень. Це вимагає створення фінансових механізмів, що забезпечують безперервність інвестиційних потоків. Одним із можливих рішень є використання механізму концесії, який дозволяє залучати приватний капітал для розвитку інфраструктури. Крім того, важливим інструментом стає лізинг обладнання, що зменшує потребу в одноразових великих витратах. Водночас необхідно розвивати механізми міжнародного фінансування, оскільки глобальні корпорації можуть виступати стратегічними інвесторами. Такий підхід дозволяє створювати довгострокові фінансові програми, орієнтовані на стабільне розширення телекомунікаційних мереж. У підсумку інфраструктурні проєкти отримують стійке фінансове підґрунтя для реалізації.

Значну роль у фінансовому забезпеченні інноваційного розвитку відіграють інтелектуальні активи, зокрема патенти, ліцензії та програмні продукти. Для телекомунікаційних підприємств інтелектуальна власність є не лише технологічним, але й фінансовим ресурсом. Її можна використовувати як об'єкт застави для отримання кредитів або як актив для залучення інвесторів. Крім того, ліцензування технологій дозволяє формувати додаткові джерела доходу та розширювати ринкову присутність. Ефективне управління інтелектуальними активами вимагає створення спеціалізованих підрозділів та застосування сучасних інструментів оцінки вартості. Це сприяє формуванню прозорості та привабливості для інвесторів фінансової архітектури. Водночас необхідно враховувати ризики, пов'язані із захистом прав інтелектуальної власності, особливо на міжнародних ринках. Таким чином, інтелектуальні активи стають важливим елементом фінансового забезпечення інноваційного розвитку [16].

Фінансова архітектура телекомунікаційних підприємств повинна враховувати роль корпоративного управління як інструменту підвищення довіри інвесторів. Прозорість фінансової звітності, ефективність наглядових органів і дотримання принципів корпоративної соціальної відповідальності формують позитивний імідж компанії. Це сприяє зростанню капіталізації та полегшує доступ до зовнішніх ресурсів. Інноваційний розвиток потребує активної участі акціонерів у стратегічному плануванні, що дозволяє забезпечити узгодженість інтересів усіх зацікавлених сторін. Крім того, впровадження сучасних інформаційних систем корпоративного управління підвищує ефективність фінансових процесів. Важливим є й дотримання міжнародних стандартів, які забезпечують привабливість для глобальних інвесторів. Таким чином, корпоративне управління виступає одним із фундаментальних елементів

фінансової архітектури. Воно формує довіру до підприємства та створює передумови для його стійкого розвитку.

Система фінансового забезпечення інновацій у телекомунікаційній сфері має базуватися на принципах інтеграції фінансових і стратегічних цілей компанії. Це означає, що інвестиційні рішення повинні бути тісно пов'язані з довгостроковою стратегією розвитку. Наприклад, якщо підприємство планує вихід на нові міжнародні ринки, фінансова архітектура повинна включати інструменти для залучення іноземних інвесторів. У випадку орієнтації на цифрову трансформацію акцент має бути зроблений на фінансуванні досліджень і розробок. Такий підхід дозволяє забезпечити узгодженість між фінансовими ресурсами та стратегічними завданнями. Крім того, інтеграція фінансових і стратегічних планів сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів. Важливим інструментом у цьому контексті є система збалансованих показників, яка поєднує фінансові й нефінансові індикатори. Це створює умови для комплексного управління інноваційним розвитком.

Розвиток фінансових технологій відкриває нові можливості для побудови ефективної фінансової архітектури телекомунікаційних підприємств. Використання фінтех-рішень дозволяє прискорити процеси залучення капіталу, підвищити прозорість транзакцій та знизити витрати на фінансові операції. Наприклад, платформи peer-to-peer кредитування забезпечують прямий доступ підприємств до інвесторів. Блокчейн-технології створюють умови для безпечного та автоматизованого укладання фінансових контрактів. Крім того, використання смарт-контрактів дозволяє знизити ризики невиконання зобов'язань. Водночас фінансові технології сприяють розвитку нових форм інвестування, таких як токенизація активів. Це розширює можливості телекомунікаційних підприємств у пошуку ресурсів для інноваційного розвитку. У результаті фінансова архітектура стає більш гнучкою та здатною відповідати викликам цифрової економіки.

В умовах глобалізації важливим завданням для телекомунікаційних підприємств є інтеграція до міжнародних фінансових ринків. Це потребує високого рівня довіри з боку іноземних інвесторів та кредиторів. Для цього компанії повинні впроваджувати міжнародні стандарти звітності, здійснювати регулярний аудит і дотримуватися принципів прозорості. Участь у міжнародних фондових ринках відкриває доступ до значно ширших фінансових ресурсів. Однак вихід на глобальний ринок пов'язаний із додатковими ризиками, такими як валютні коливання та геополітична нестабільність. Тому фінансова архітектура повинна включати інструменти хеджування та страхування. Успішна інтеграція дозволяє підприємствам отримувати не лише фінансові

ресурси, але й доступ до нових технологій і знань. Це створює передумови для посилення інноваційного потенціалу та зміцнення ринкових позицій.

Управління витратами є ще одним ключовим елементом фінансової архітектури телекомунікаційних підприємств. Інноваційні проєкти потребують значних інвестицій, однак неефективне використання ресурсів може призвести до фінансових втрат. Для уникнення цього необхідно впроваджувати системи контролінгу, які забезпечують моніторинг і аналіз витрат. Використання сучасних програмних рішень дозволяє детально відслідковувати фінансові потоки та визначати зони неефективності. Крім того, важливим є застосування методів управлінського обліку, які дають змогу формувати реалістичні бюджети інноваційних проєктів. Оптимізація витрат сприяє підвищенню прибутковості та забезпечує фінансову стійкість підприємства. Водночас управління витратами повинно поєднуватися з контролем якості, адже зниження витрат не повинно зменшувати інноваційну цінність продуктів. Таким чином, система управління витратами стає невід'ємною частиною фінансової архітектури.

Для систематизації та узагальнення представлених у дослідженні інструментів фінансового забезпечення інноваційного розвитку телекомунікаційних підприємств доцільно подати їх у вигляді порівняльної таблиці. У ній відображаються основні групи фінансових ресурсів, приклади їх використання, переваги, ризики та найбільш доцільні етапи застосування. Така візуалізація дозволяє чітко показати відмінності між традиційними та інноваційними механізмами фінансування, а також окреслити їхню роль у формуванні ефективної фінансової архітектури (табл1).

Розвиток телекомунікаційних підприємств у майбутньому буде значною мірою визначатися здатністю до ефективної мобілізації фінансових ресурсів для цифрових інновацій. Зростання попиту на мобільні сервіси, хмарні обчислення та штучний інтелект потребує безперервного фінансування нових рішень. У цьому контексті фінансова архітектура має виступати інтегрованою системою, що забезпечує гнучке реагування на зміни ринку. Однією з умов ефективності є поєднання традиційних та альтернативних джерел фінансування. Водночас необхідно враховувати соціально-економічний контекст країни, у якому функціонує підприємство, адже доступність ресурсів суттєво відрізняється між розвиненими та країнами, що розвиваються. Формування багаторівневої фінансової системи дозволяє зменшити залежність від зовнішніх факторів і стабілізувати розвиток. Важливо, щоб стратегія фінансового забезпечення передбачала можливість диверсифікації інвестицій. Це створює передумови для довготривалої інноваційної активності компаній [17].

Таблиця 1

Фінансові інструменти та їх роль у забезпеченні інноваційного розвитку телекомунікаційних підприємств

Група інструментів	Приклади	Основні переваги	Можливі ризики	Етап застосування
Власні ресурси	прибуток, амортизаційні відрахування	незалежність від кредиторів, швидкість мобілізації	обмежені обсяги, залежність від прибутковості	початкові інновації
Позикові ресурси	банківські кредити, корпоративні облігації	великі обсяги фінансування, гнучкість умов	зростання боргового навантаження, ризик неплатоспроможності	масштабування
Інвестиційні	венчурний капітал, краудфандинг	готовність фінансувати ризикові проекти	часткова втрата контролю, висока вартість капіталу	ранні стадії розвитку
Державна підтримка	гранти, податкові пільги, держгарантії	стимулювання інновацій, зниження фінансових ризиків	бюрократичні бар'єри, нестабільність політики	будь-який етап
Фінтех-інструменти	токенізація активів, P2P-кредитування	швидкість і прозорість залучення капіталу, глобальний доступ	кіберризики, слабка регуляція	масштабування та вихід на глобальний ринок

Джерело: авторська розробка.

Важливим напрямом формування фінансової архітектури є розбудова партнерських відносин між телекомунікаційними компаніями та освітньо-науковими установами. Спільні проекти з університетами та дослідницькими центрами дозволяють отримати доступ до інноваційних розробок і водночас забезпечити їх фінансування. Такі партнерства можуть будуватися на основі грантових програм, спільного венчурного фінансування або корпоративних інкубаторів. Вигода для компаній полягає у зменшенні витрат на дослідження, а для освітніх установ - у практичній апробації наукових результатів. Крім того, співпраця з академічним середовищем сприяє формуванню кадрового потенціалу для галузі. У цьому контексті фінансова архітектура повинна включати механізми підтримки освітніх та наукових проектів. Це підвищує

синергію між бізнесом та наукою, стимулюючи інновації. У результаті формується комплексна екосистема, де фінанси, наука і технології взаємно підсилюють одне одного.

У процесі побудови фінансової архітектури особливої уваги потребує фактор часу, адже інноваційні проєкти характеризуються тривалим періодом від ідеї до комерціалізації. Для телекомунікаційних підприємств це означає необхідність формування довгострокових фінансових стратегій, що поєднують короткострокові й довгострокові інструменти. Наприклад, на ранніх стадіях проєкту доцільно використовувати гранти чи венчурний капітал, тоді як на етапі масштабування - облігації чи банківські кредити. Важливо забезпечити послідовність у фінансуванні, аби уникнути «розривів» у ресурсному забезпеченні. Такий підхід дозволяє підтримувати безперервність інноваційного процесу та зменшує ризики зриву проєктів. Крім того, необхідно враховувати динаміку ринку та потенційні технологічні прориви, які можуть скоротити період окупності. Таким чином, часовий фактор є невід'ємною частиною планування фінансової архітектури. Його ефективне управління забезпечує стабільність і результативність інноваційних інвестицій.

Фінансове забезпечення інноваційного розвитку телекомунікаційних підприємств має враховувати не лише внутрішні, а й зовнішні джерела ризиків, пов'язаних із глобальною конкуренцією. У сучасних умовах технологічне лідерство визначається швидкістю впровадження нових рішень та обсягом інвестицій у дослідження. Це означає, що компанії повинні орієнтуватися на міжнародні стандарти фінансового планування й водночас використовувати гнучкі інструменти для реагування на кризові явища. Важливим елементом є формування стратегічних альянсів із глобальними корпораціями, які можуть забезпечити додаткові інвестиції. При цьому слід враховувати необхідність захисту національних інтересів і збереження контролю над критичною інфраструктурою. Фінансова архітектура повинна поєднувати відкритість для міжнародних інвесторів із механізмами захисту стратегічних активів. Це створює баланс між інтеграцією у глобальний ринок та збереженням національної економічної безпеки., у підсумку чого формується стійка модель фінансового розвитку [18].

Одним із ключових завдань є забезпечення прозорості фінансових процесів, адже довіра інвесторів формується на основі доступності та достовірності інформації. Використання сучасних систем фінансової аналітики дозволяє створювати інтегровані звіти, які відображають як фінансові, так і нефінансові показники. Для телекомунікаційних підприємств це особливо важливо, оскільки інноваційні проєкти часто пов'язані з високими ризиками. Прозорість звітності дозволяє знизити вартість капіталу та розширити коло

потенційних інвесторів. Крім того, відкритість фінансових даних сприяє кращій взаємодії з регуляторами та партнерами. У цьому контексті фінансова архітектура повинна базуватися на принципах підзвітності та відповідальності. Це створює умови для підвищення ефективності управління й стимулює подальший розвиток інновацій. У результаті прозорість стає не лише етичним стандартом, а й конкурентною перевагою компанії.

Успішність побудови фінансової архітектури залежить від здатності підприємства інтегрувати фінансові інструменти з інноваційною стратегією розвитку. Це передбачає використання комплексного підходу, який включає аналіз ринку, оцінку ризиків, прогнозування доходів та витрат. Для телекомунікаційних компаній важливо враховувати специфіку технологічних змін і швидку динаміку споживчих уподобань. Застосування сучасних методів фінансового планування, таких як реальні опціони, дозволяє оцінювати гнучкість інноваційних проєктів. Крім того, інтеграція фінансових і технологічних стратегій забезпечує синергію між різними підрозділами компанії. Це дозволяє ефективніше розподіляти ресурси та уникати дублювання витрат. У підсумку формується цілісна система управління, здатна підтримувати інновації на всіх етапах їх життєвого циклу. Такий підхід робить фінансову архітектуру основою довгострокового розвитку.

Висновки. Узагальнюючи викладене, можна зазначити, що фінансове забезпечення інноваційного розвитку телекомунікаційних підприємств є багатограним процесом, який потребує системного підходу. Ефективна фінансова архітектура має поєднувати різні джерела ресурсів, сучасні інструменти управління ризиками та інституційні механізми підтримки. Вона повинна враховувати як внутрішні, так і зовнішні фактори, включаючи глобальні тенденції, державну політику та специфіку національного ринку. Важливим є також забезпечення прозорості, адаптивності та відповідності міжнародним стандартам. Побудова такої архітектури створює умови для стійкого розвитку інновацій, підвищує конкурентоспроможність підприємств і зміцнює позиції країни у світовому телекомунікаційному просторі. Фінансове забезпечення у цьому контексті перестає бути лише технічним інструментом і перетворюється на стратегічний чинник розвитку. У підсумку саме фінансова архітектура визначає здатність підприємств успішно реалізовувати інноваційні проєкти.

Список використаних джерел:

1. Засанський В., Шавловський П. Інновації в системі управління економічною безпекою телекомунікаційних підприємств. *Scientific Journal «City Development»*. 2025. № 1(05). DOI 10.32782/city-development.2025.1-4

2. Zelisko, O. Sosnovska, L. Oliinyk, V. Stefkivskyu, I. Manaienko Company business process optimization as an imperative of its economic security. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. ISSN 2071-2227, E-ISSN 2223-2362, 2021. № 1, p. 145–153. URL: <http://nvngu.in.ua/index.php/en/archive/on-the-issues/1858-2021/content-1-2021/5711-14518>
3. Зеліско І. М., Гордієнко О. Є., Іванов О. О. Сучасна парадигма інноваційного розвитку телекомунікаційних підприємств в умовах VUCA-світу. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2024. № 4(47). С. 65–72. DOI: <https://doi.org/10.31673/2415-8089.2024.045460>
4. Сосновська О. О. Система економічної безпеки підприємств зв'язку: монографія. /О. О. Сосновська. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 440 с.
5. Гудзь О., Байрамов С. Сутність та оцінка інноваційного потенціалу телекомунікаційних підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2016. № 3. С. 11-16.
6. Житар М. (2024). Концептуальні засади управління інноваційним розвитком телекомунікаційних підприємств. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*, 1(13), 157-165. <https://doi.org/10.32750/2024-0115>
7. Teece, D. J. (2007). Explicating dynamic capabilities: The nature and microfoundations of (sustainable) enterprise performance. *Strategic Management Journal*, 28(13), 1319–1350. <https://doi.org/10.1002/smj.640>
8. Hall, B. H., & Lerner, J. (2010). The financing of R\&D and innovation. In B. H. Hall & N. Rosenberg (Eds.), *Handbook of the Economics of Innovation* (Vol. 1, pp. 609–639). <https://doi.org/10.1016/S0169-7218%2810%2901014-2>
9. Полчанов, А., Виговська, Н., & Литвинчук, І. (2023). Modeling the impact of Diiia City on IT business activities in Ukraine. *Journal of Eastern European Economic Studies*, 11(2), 33–49. <https://doi.org/10.13165/jees-23-11-2-03>
10. OECD. (2021). *Telecommunication market competition and investment incentives*. OECD Digital Economy Papers, No. 311 OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/de311-en>
11. Житар, М. (2025). Інноваційний розвиток та фінансовий потенціал підприємств зв'язку: стратегічні підходи до підвищення конкурентоспроможності в умовах цифрової трансформації. *Сталий розвиток економіки*. (1 (52), 144-149. вилучено із <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1160>
12. Christensen, C. M. (1997). *The innovator's dilemma: When new technologies cause great firms to fail*. Harvard Business School Press.
13. Center for Strategic and International Studies (CSIS). (2022). *Attracting private capital for Ukraine's ICT infrastructure modernization*. Washington, DC: CSIS

Press. Retrieved from <https://www.csis.org>

14. Житар, М. (2025). Вплив цифрової трансформації на економічний механізм підприємств та їх комунікаційні стратегії як невід'ємної складової сучасної фінансової архітектури. *Економіка та суспільство*, (74). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-84>

15. Житар М. (2024). Краунфандинг, як рушійний важіль фінансування соціальних підприємств: аналіз, сучасний стан та роль в площині соціальної безпеки. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 1(13). С. 39-47.

16. Криштанович, М., Батюк, О., Панфілова, Т., Бурнатний, В., & Споришев, К. (2024). МЕХАНІЗМ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВПЛИВУ СУЧАСНИХ КІБЕРЗАГРОЗ. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2(55), 461–473. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.55.2024.4298>

17. Silva, P.D., Pires, L., Patrício, C., & Gaspar, P.D. (2017). Characterization of the Thermal Performance of an Outdoor Telecommunication Cabinet. *International Journal of Energy Production and Management*, 2(1), 106-117. <https://doi.org/10.2495/EQ-V2-N1-106-117> DOI: <https://doi.org/10.2495/EQ-V2-N1-106-117>

18. Sylkin, O., Kryshchanovych, M., Zachepa, A., Bilous, S., & Krasko, A. (2019). Modeling the process of applying anti-crisis management in the system of ensuring financial security of the enterprise. *Business: Theory and Practice*, 20, 446-455. <https://doi.org/10.3846/btp.2019.41> DOI: <https://doi.org/10.3846/btp.2019.41>

Maksym ZHYTAR

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Finance,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University,
Kyiv, Ukraine

 <https://orcid.org/0000-0003-3614-0788>
zhytarmaksym@gmail.com

FINANCIAL SUPPORT FOR THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF TELECOMMUNICATION ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF BUILDING AN EFFECTIVE FINANCIAL ARCHITECTURE

***Abstract.** The article explores the issues of financial support for the innovative development of telecommunication enterprises in the context of building an effective*

financial architecture. It reveals the specifics of forming sources of innovation financing, including internal, borrowed, investment, and public resources, and outlines their role in implementing high-tech projects. It is demonstrated that modern financial architecture should be multi-level and integrate mechanisms of venture capital, public-private partnerships, grant financing, and fintech instruments. The importance of resource diversification, the development of venture financing institutions, crowdfunding, and digital financial platforms for enhancing the innovative activity of enterprises is substantiated. The risks inherent to telecommunication companies-such as high capital intensity, long payback periods, and technological uncertainty-are analyzed, and tools for their mitigation are outlined, including insurance mechanisms, derivatives, and state guarantees. Emphasis is placed on the importance of strategic flexibility of financial architecture, which requires adaptation to crises and global market dynamics. It is established that an effective financial architecture fosters balanced enterprise growth, strengthens competitiveness, and creates conditions for integration into the global financial space. Practical recommendations are proposed regarding capital structure optimization, the formation of innovation ecosystems, and the development of partnerships with international investors. In conclusion, it is highlighted that financial support for innovative development in the telecommunications sector is a key factor in economic resilience and a driver of digital transformation.

Keywords: *financial support, innovative development, telecommunication enterprises, financial architecture, venture capital, public-private partnership, fintech instruments, risk management, crowdfunding.*